

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

نیم سال دوم تحصیلی ۹۵-۹۴

پایه چهارم ۵ ساله
پایه ششم ۷ ساله

مهر مدرسه

ردیف:		
نام و نام خانوادگی: ۱۰ صبح	نمره: ۲۰	محل: ۹۰ دقیقه
شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد امتحان:	۲۹۴۲/۱۴
تاریخ:	۱۳۹۵/۰۳/۱۲
عنوان:	فقه استدلالی ۲
کتاب:	دروس تهجدیه فی الفقه الاستدلالی
مجموعه:	جلد اول: کتب صلاة و صوم (ص ۲۰۰-۱۱۹)

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد ملی: مدرسه علی: شهرستان: استان:

۱- با توجه به دو روایت «إذا زالت الشمس دخل الوقتان: الظهر و العصر» و «سألته عن وقت الظهر فقال: ذراع من زوال الشمس» از نظر مصنف، مسافر طبق کدام روایت می تواند نماز ظهر را در ابتدای زوال بخواند؟ ص ۱۲۳ و ۱۲۴

۰/۵

الف. طبق هیچ کدام از دو روایت ☐

ب. طبق هر دو روایت ☒

ج. فقط روایت دوم ☐

د. فقط روایت اول ☐

۲- از نظر مصنف روایت «الرجل معه ثوبان فاصاب احدهما بول و لم يدر ايهما هو و حضرت الصلاة و خاف فوتها و ليس عنده ماء كيف يصنع؟ قال يصلى فيهما جميعا» بیانگر چه مسأله ای است؟ ص ۱۳۵ و ۱۳۶

۰/۵

الف. وجوب ستر در نماز حتی در حالت عدم ناظر ☒

ب. وجوب ستر در نماز مطلقاً به شرط انضمام اجماع ☐

ج. استحباب ستر در نماز در فرض خوف وقت ☐

د. وجوب ستر در نماز در فرض عدم ناظر ☐

۳- روایت «سألته عن التقصير قال: فى برید. قلت: برید؟ قال: انه ذهب بریداً و رجع بریداً فقد شغل يومه» بر کدام مسأله در بحث نماز مسافر دلالت دارد؟ ص ۱۶۱

۰/۵

الف. لزوم رجوع مسافر در روز سفر در مسافت تلفیقی برای قصر نماز ☐

ب. عدم توقف قصر نماز بر اعتبار کمیت و کیفیت مسافت ☐

ج. انحصار مسافت امتدادی در قصر نماز رباعی ☐

د. کفایت مسافت تلفیقی در قصر رباعی ☒

۴- نظر مصنف درباره حکم نماز جمعه در عصر غیبت چیست؟ ص ۱۷۴

۰/۵

الف. وجوب تعیینی در مرحله حدوث و بقاء ☐

ب. وجوب تعیینی در مرحله حدوث ☐

ج. وجوب تعیینی در مرحله بقاء ☒

د. وجوب تخییری ☐

۵- از جمله ادله «جواز ابتلاع آب دهان» برای روزه دار نمی باشد؟ ص ۱۸۱

۰/۵

الف. انصراف الشرب عنه ☐

ب. سیره متشرعه ☐

ج. لاجرم ☐

د. اجماع ☒

۶- برای کسی که در طلوع فجر شک دارد حکم ارتکاب مفطرات روزه و دلیل آن چیست؟ ص ۱۹۵

۰/۵

الف. جواز - استصحاب حکمی ☐

ب. جواز - استصحاب موضوعی ☒

ج. عدم جواز - استصحاب حکمی ☐

د. عدم جواز - استصحاب موضوعی ☐

۷- با توجه به آیه شریفه «أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ» (اسراء: ۷۸) نظر مصنف درباره «پایان وقت نماز مغرب» و «ابتدای وقت نماز عشاء» را توضیح دهید. ص ۱۲۷ - ۲ نمره

۲

جواب: درباره پایان وقت نماز مغرب آیه شریفه مذکور دلالت بر جواز انجام نماز مغرب تا نیمه شب دارد (همانند نظر مشهور) (۱ نمره) درباره ابتدای وقت نماز عشاء نیز با تمسک به اطلاق آیه، آن را بعد از نماز مغرب می داند زیرا آیه، قید زوال شفق را مطرح نکرده است. (۱ نمره)

۸- با توجه به عبارت «يعتبر في السائر ابحاثه على المشهور» به سؤالات زیر پاسخ دهید: ص ۱۳۷ - ۱/۵ نمره

۱/۵

الف) با وجود فقدان روایت دال بر اباحه در فرض مذکور، چگونه می‌توان بر اعتبار آن استدلال نمود؟

جواب: از آنجا که تستر در نماز واجب است جایز نیست که تستر با شیء غصبی انجام شود زیرا محال است که حرام، مصداق واجب باشد. (۱ نمره)

ب) اباحه چه مقدار از لباس با استدلال ثابت می‌شود؟

جواب: اعتبار اباحه در خصوص ساتر عورت را می‌رساند. (۰/۵ نمره)

۹- با توجه به عبارت «المعروف بين جمع من المتأخرين ركنية القيام حالة تكبيرة الاحرام و قبيل الركوع لموثقة عمار» ان وجبت عليه

الصلاة من قيام فنسی حتی افتتح الصلاة و هو قاعد فعليه أن يقطع صلاته» به سؤالات زیر پاسخ دهید: ص ۱۴۲ و ۱۴۳ - ۲ نمره

۲

الف) با ملاحظه حدیث لا تعاد و ارتباط آن با موثقه عمار، رکنیت قیام را توضیح دهید.

جواب: طبق حدیث لا تعاد، رکنیت قیام مطلقاً منتفی است زیرا قیام به عنوان یکی از امور پنج‌گانه استثناء شده در حدیث لا تعاد نیست اما موثقه عمار، رکنیت قیام در

حالت تکبيرة الاحرام ثابت می‌کند.

ب) دلیل «رکنية القيام قبيل الركوع» چیست؟

جواب: ثبات و تحقق مفهوم رکوع در صورتی است که قبل از آن قیام واقع شده باشد زیرا رکوع عبارت است از انحناء خاص پس از قیام و اخلال در قیام، اخلال در

رکوع است.

۱۰- اصل اولی در صورت شک در «عدد رکعات نماز» را بیان کرده و نقش موثقه «یا عمار اجمع لك السهو كله في كلمتين، متى ما

شککت فخذ بالاكثر، فاذا سلمت فأتم ما ظننت انک نقصت» در این باره توضیح دهید. ص ۱۵۵ - ۲ نمره

۲

جواب: اصل اولی در صورت شک در عدد رکعات نماز به مقتضای اطلاق دلیل استصحاب، لزوم بنا گذاشتن بر اقل است. (۱ نمره) اما موثقه مذکور به عنوان تقیید

اطلاق دلیل استصحاب، لزوم بنابر اکثر را می‌رساند که پس از سلام نماز باید نقیصه جبران گردد. بنابر این مقتضای اصل ثانوی به دلیل موثقه عمار، حکم به صحت

هر نمازی است که شک در رکعات آن وجود دارد و باید بنا را بر اکثر بگذارد مگر اینکه دلیل خاصی برعکس آن وجود داشته باشد. (۱ نمره)

۱۱- صحیحه «أ رأیت من قدم بلدة الى متى ينبغي له ان يكون مقصرا و متى ينبغي ان يتم؟ فقال: اذا دخلت ارضاً فأیقنت ان لك بها مقام

عشرة أيام فاتم الصلاة» بر کدام یک از قواطع سفر دلالت دارد؟ با کدام شرط؟ با ذکر دلیل برای هر قسمت بنویسید. ص ۱۶۶ - ۲ نمره

۲

جواب:

قاطع سفر عبارت است از: اقامه ده روز؛ به دلیل عبارت «لك بها مقام عشرة أيام فاتم الصلاة» (۰/۵ نمره) شرط قاطع بودن اقامه ده روز عبار تند از: ۱. اعتبار عزم و

عدم کفایت بقاء مجرد؛ به دلیل: تقیید به کلمه «یقنت»، ۲. اعتبار توالی ده روز؛ به دلیل: ظهور کلمه عشرة، ۳. اعتبار وحدت مکان؛ به دلیل: ظهور کلمه «ارضاً»

(هر شرط ۰/۵ نمره)

۱۲- دو دلیل بر اعتبار صحت قرائت امام جماعت را تبیین کنید. ص ۱۷۱ - ۱/۵ نمره

۱/۵

جواب: ۱. قرائت از اساس از مأوم ساقط نیست بلکه چون امام جماعت، وکیل و ضامن قرائت از طرف مأوم است از او ساقط می‌شود و اگر امام جماعت قرائت را

صحیح انجام ندهد معنایی برای ضمانت و وکالت باقی نمی‌ماند.

۲. بعد از پذیرش عدم اطلاق احوالی و اینکه در هر حالی نماز امام جماعت صحیح نیست در صورت شکه اصالت عدم مشروعیت کافی است.

۱۳- وجه جمع در تعارض دو روایت «رجل صائم ارتمس في الماء متعمداً عليه قضاء ذلك اليوم؟ قال: ليس عليه قضاءه و لا يعودن» و «لا

يضر الصائم ما صنع اذا اجتنب الارتماس في الماء» و اشکال جمع مذکور را بیان کنید. ص ۱۸۰ و ۱۸۴ - ۲ نمره

۲

جواب: جمع به این است که به قرینه نفی وجوب قضاء در روایت اول، روایت دوم حمل بر حرمت تکلیفی می‌شود نه وضعی. (۱ نمره)

اشکال جمع: لازم‌هاش این است که اضرار در روایت دوم بر اضرار به صائم (به عنوان اینکه مکلف است) حمل شود و نه اضرار به حیثیت صوم او، و این حمل بعید

است. (۱ نمره)

۱۴- با توجه به عبارت «يشترط في الصوم الخلو من المرض المضر» حجیت یا عدم حجیت قول طیب حاذق ثقه را توضیح دهید. ص ۱۹۱

۲

- ۲ نمره

جواب: حجیت قول طیب حاذق ثقه در تشخیص مرض مضر از این جهت است که یک شیوه عقلایی است و شارع هم از آن ردع نکرده بنابر این به قول می‌توان

عمل نمود ولو اطمینان حاصل نشود (۱ نمره) اما در صورتی است که یقین یا اطمینان به خطا و اشتباه طیب حاصل شود در این صورت همانند سایر حجج در حالت

شکه حجیت ندارد. (۱ نمره)

۱۵- با توجه به عبارت «لا يجوز للمعتكف شمّ الطيب او الرياحين مع التلذذ» دو دلیل بر اعتبار تلذذ را بنویسید. ص ۲۰۰ - ۲ نمره

۲

جواب:

۱. ادله حرمت شمّ طیب (بوکردن عطر) انصراف به قصد تلذذ دارد و منشأ انصراف این است که بین شمّ طیب بما هو طیب و تلذذ ملازمه وجود دارد. ۲. در روایت،

نهی از شمّ ریاحین مقید به تلذذ شده است.